

משל זרויר ונשר ועופות

XXXIX

יקוו הקטנים לשררה, כי טובה חכמה מגבורה:

זרויר מלך בחכמתו, ולא מרוב גבורתו: ואם עליהם הורם והונף, קטן הוא מבעלי כנף: וכאשר בתחילה נקבצו, והעופות ביניהם נועצו: לשום מלך עליהם, אשר ירום לעוף במחניהם: ויאמר הנשר מי מן המעופפים כמוני, ומי יחוש חויץ ממני: וכשמוע זה הזרויר זמם במחשבתו, כי על אברת הנשר איתן מושבתו: כאשר יעוף שם תהיה תחנותו, ישאהו על אברתו: ויתחבא על אברתו (ו) הנשר כאשר זמם, וכאשר יעופו בעלי כנף הנשר עליהם יתרומם: על כל עוף אשר יעוף פעמים, דרך הנשר בשמים: ויאמר על כל העופות מלכתי, כי התגדלתי והתרוממתי: עוד זה מדבר וזה בא, הזרויר אשר תחת כנפיו נחבא: אשר עד עתה נח עלי גבו, על כן עמד מעמו בו: כי בראותו הנשר יגע ורפה ידים, והזרויר התחזק ויאזר מתנים: לעוף מעל הנשר מעלה מעלה, ויתנו לו הוד המלכות והממשלה:

והמשל באיש מלא כסף וזהב, תחתיו שחחו עוזרי רהב: לא יתברך בחדרי משכיתו, ואל יתהלל הגבור בגבורתו: להבנות בעיניו דל וקטן, כי עת יהפך לו לשטן: וממועצותיו יפילגו, ודל מכין יחקרנו: ואמרת החכם לחכם ישרה, טובה חכמה מגבורה:

משל דוב ואילה

XL

אל יקר נפש איש צעיו, להמלט מחס ציו:

דוב ראה אילה הרה, חבלים אחוזה ותהי מצירה: ויתכונן הדוב כי הניע עתה, ללדת ותקש בלדתה: ויאמר לה במרמה מהרי שלחי חבלייך, כי עיני לטובה אשים עלייך: ועל הילדים אשר תלדי אם אדע איה, עוזבי בנייך אני אחיה: ואמציא להם די מאכלם, וברית שלום בני ובינייך עד עולם: והדוב דבר בעקבה לאכול גוריה, אף היא תשיב אמריה: ידעתי כי בתום לבכיך ובנקיון כפיך, נגדי יישירו עפעפיך: ושש אנכי על אמרתך, ופרשת כנפך על אמתך: אך אדוני לעשות בקשתי אחלי, התרחק כמטחוי קשת מעלי: כי בעת לדת חרפה היא לנו, (ו) אם הזכרים יביטו אלינו: לכה מאתי ותהא זרוי ונשכר, אל תכט אחריך ואל תעמוד בכל הככר: לא נכון לזכרים

להיות היום עם נקבות במגרשם. לא אוכל לעשות דבר עד בואך שם :
וכבר ילדתי לי אבל עצרתי לי מרב בושת. וילך וישב לה מנגד הרחק

כממחוי קשת : ובראותה כי הרחיק ותנס ברגליה. ובערמתה מלטה
נפשה ונפש בניה :

והמשל אל תיקר נפש איש בעיניו. להמלט ממוקשי מות ולתח תחתיו בניו : והאשה
אשר כריסה בין שיניה. תיקר נפשה בעיניה : לאמר מי יתן ובטן מלאה אריק. כי עד
עת יגעתי בדי ריק : כאשר זאת תשים נפשה בכפה. למלט צאצאיה כמרמה ובחנופה :

XLI

משל טווס וחטים ועגור

גאוח אדם השפילנו. ולא יוכל לדון עם שחקף ממנו :

טווס הנקרא ברבור. וימצא מן החטים צבור. ויאמר הברבור אל
העגור גם הוא. ובדגן שלח פיהו : ויאמר הברבור אל העגור. למה
ממני לא תגור : ומי אתה אשר לי תתחבר. מה לתבן את הבר : ומי
כיופוי בכל העופות הזה הוה. ואל מי תדמויני ואשוה : ומי מצא כי

כל שמצה. בכתנות פסים לי נוצה: והשרים והשרות. זנבי בראשם לעטרות: ממני יעשו כובעים. וראה אתה אם לי ריעים: כי מי יוכל לספר הודי. אשרי עוף לו אניד סודי: בראשי כתם פז לעטרה. לי הכבוד והמשרה: ליופוי כל עוף לא דימה. לי הנוצה והרקמה: וזנבי לא נמצה ערכה. אמתים וחצי ארכה: ואתה דומה לנגב. אשר כרתו ממנו זנב: למה לא תירא ולא תחת. לבא עמי במחנה אחת: סור נא ונהיה לשני מחנות. וחסרון לא יוכל להמנות: ויען העגור אם סעיפי כי החשו. בדיך מתיים יחרישו: מה תתהלל בזנבך ונוצתיך. יהללך זר ולא פיך נכרי ואל שפתיך: ואם אתה בעיניך יפה. לפי גדלך אתה שפל ורפה: שפל בקול שפל בקומה. לא תצא ביד רמה: מנערת כל עוף תרופף. ולא תוכל כמוהם לעופף: על כן תדור בחורבה. והנה קמה אלומתי וגם נצבה: צואר ארוך ונשוני גרון. בין כוכבים אשמיע רון: שוקי ישרות עלי ונאמר. זאת קומתי דמתה לתמר: וזנבי אשר קצרה. לא ברפיון אך בנבורה: לתת על כל שונאי אימה. איחור מותנו למלחמה: תפארתך אך לך לדופי. שקר החן הכל היופי: כשמוע הכרבור קשות. וידום כי עת לחשות:

והמשל כאשר מתהלל ביופיו. אם לבו רק מחכמה זה דופיו: כי גאות אדם תשפילנו. לא יוכל לדין עם שתקיף ממנו: ואמרת החכם מה נעמה. לא הנחיל האב את בנו דבר טוב מחכמה: מתפאר ביופי ועושר מוכה בסנוור. כי מה הועיל פתיחת העין אם הלב עיוור:

משל חרש ברזל וסנה

XLII

מכל האדם אשר על פני הכרנה. משלמי רעה תחס טובה:

חרש ברזל שת את טרחו. ויפעל בזרוע כחו: ברזל גרון אין כמהו. פנים קלקל כי לא קהו: בכל שכניו יועץ. אנה יקח לרצונו עץ: לעשות בית יד היה שוחר. ועץ לא ירקב יבחר: היועצים השיבו מענה. קח לך מן דליות הסנה: קשה מן העצים כולם. מן העולם ועד העולם: וילך אל הסנה במועצותיו. ויכרות מן דליותיו: חבר הברזל בעמלו. על העץ אשר הכין לו: תקן הגרון וכלהו. ויאמר לדבק טוב הוא: ולנסות טובו והודו. בגרון נדחה ידו: לכרות את הסנה עד תומו. שורש וענף כי בא יומו:

והמשל באיש אוהב את רעהו. אשר טפחהו וריכחו: יאכילהו וישתהו כאשר היה רעב

ערום ודל. ובראותו] כי שמן וגדל: נהפך לו לבן בליעל. ובמטיב אליו ימעל: לשלם רעה תחת טובה. ושנאה תחת אהבה: ויהי לו לשטן ברוב משטמה. מכל האדם אשר על פני האדמה: והיה אדירו ממנו ומושלו בקרבנו. היתפאר הגרון על החוצב בו: ומר ממות זה איש מוצא. מהריסו ומחריביו ממנו יצא:

XLIII

משל זאב וכלב ועדר

לא ישקר איש בלמונטו. ולא יחלל את בכיחו:

זאב מן הכלב יחת. בפיו חלת לחם אחת: נשא ויבא העדר. ששם הצאן תוך הגדר: הכלב הקיץ משנתו. והזאב לן בערמתו: אמר דע שלי שלך. קח ברכתי אשר הובאת לך: [כני] לא לאכול הלחם לבדו. אעשה לו עזר כנגדו: לך כל מהמדי תקחם. אך עתה תאכל לחם:

ויען הכלב למה הוגעת פעמיך. אם תעצרני לא אוכל בלחמך: כאשר הוא לחם בזבים. ובעיני דברך לא טובים: לא לטובתי תביא לחם מאהליך. אך לסתום פי פן אשמיע קולי עליך: כאשר תטרוף בצאן. חשבת למצא עת רצון: וחלילה לכבות נר הודי. כי אדוני הפקיד

הצאן על ידי: ואיכה אשקר באמונת. אהבתי אדוני ואת ביתי: ועוד
 מנעורי גדלני כאב. ואתה כפתי דברוך תכאב: ויחרץ עליו הכלב
 לשונו. והרועה קם וירץ בחרונו: לרדוף הזאב עם הכלב. אשר היה
 שונאו בלב:

והמשל כל איש יהיה נשמר ברוחו. מן יבגוד ויסלף ארחו: ופיו ולבו ישוה יחד. לא
 במחיר ולא בשוחד: אל ישקר באמונתו. ואל יונה את עמיתו: להגדיל עליו עקב. לא
 מן הגורן ולא מן היקב: כי מן הכלב ימשול משל. כי בשוחד לא נכשל:

משל נץ ויונים

XLIV

נוחן כבוד לאיש חרמו. קונה אדון לעלמו:

הנץ בין היונים שכן וחופף. ואם יתבודד האחד עמו יתעופף: וכפתע
 יהדפנו ויטרפנו. התעיף עיניך בו ואיננו: ויבחינו ביניהם. כי מתאנה
 הוא להם: ויועצו לדרוש את שלומו. ואשר יכרות ברית עמו: להמליכו
 עליהם מלך. אם בתום ויושר עמהם ילך: ויאמרו לו קצין תהיה
 לנו. בא אתה ומלכה עלינו: ותחזקנה ידים הרפות. כאשר יראו
 מפניך העופות: ויתנו לו הוד המלכות והמשרה. וארח עמהם לחבורה:
 ובכל יום בחמה שפוכה. היתה עליהם את המלוכה: כי בו להם
 ולחבורתם. וימרט את נוצתם: ויאמר להם איך תעמדו במקום כואי.
 אם ארון אני איה מוראי: ויטרוף בהם ויאכלם בכל קצת. ואין נודד
 כנף ומצפצף ופה פוצה: ובחיים קצו ומאסו. וחנשאים הרה נסו:
 ונפל כמשפחתם מהומות. יוני נאיות וכלם הומות: ויאמרו מה זאת
 עשינו. לשום מלך עז פנים עלינו: כי מה שעשה מקדם כסתר. עשה
 כנלוי ומי יותר: וטוב להיותינו בלתו. כאשר המתקנו סוד אתו:

והמשל לנותן כבוד לאיש חרמו. הוא קונה ארון לעצמו: טוב אשר עיניו ממנו יגרע.
 מדבר עמו מטוב ועד רע: ואמר חחכם כבוד את אשר אהבת וחוא אוהביך. וחשטר ממי
 אשר ישנא לבפך:

משל שלך ועופות

XLV

איש מלא חמס. נחרץ מגוריו הוא למרמס:

השלך בין העופות. היה לבזו ולחרפות: כי היה לו חרפת אחור.
 משליך צואתו מן החור: רגע אחד אלף פעמים. מבאיש ריחו בכל

משלי שועלים

פעמים: וכאשר הולך עמהם. ויטמא את מחניהם: וימרטוהו וישטמוהו. ומתבל ינידוהו: לאמר לו מחויץ למחנה יהי חנותך. ושבת וכסית את צאתך: כאשר לך מכת פחורים. וחוסמת היא את העוכרים: משפט מות לך נחזה. ועמד על כנו נבוזה: ובהיותו ללעג ושחוק. וירא את המקום מרחוק: על ראש גבעה נשאה. שם ישב נפש נכאה: גם שם לא מצא מנוח. כי בעלי כנף שלחו לו שלוח: ויאמר כל עוף בארץ מגרש אותי היום. אעופה ואשכונת באחרית ים: וארחיק נדוד בארץ מרחקים. ולא אשמע עוד קול לוחצים ודוחקים: ואכבדה שם תחת היותי עתה נבוזה ונקלה. ואין אחד מתחזק עמי בכל אלה: ויעף על הים הולך וקרב. ופגע בו העורב לעת ערב: ויאמר לו אנה תלך השלך. הלא תבקש מנוח אשר יטב לך: ויען לו מנוח לי אחזה. מעבר לים הזה: כי ריעיך גרשוני מגבולי. וטמא טמא קראו לי: ויאמר העורב התשא עמך אחוריך. המרחיקך מארץ מגוריך: ויען השלך את אחורי. לא אוכל להניח אחרי. אם נשאתי חרפת נעורי: ויאמר העורב הנה הוא לחרפה וללעג לך. בכל מקום אשר תדרוך כף רגלך: וכאשר בגללו נהפכו לך הנה אוהבים לאויבים. גם שם ירחיקוך כל עוכרים ושבים: ולא יועיל לך רוב נוצה וגדל אבר. כי באפס יד תשבר:

המשל באיש מלא חמס. ובארץ מגוריו הוא למרמס: כאשר דרך לשונות קשתו שקר. הולך רכיל מגלה סוד וחוקר: מה זה על זה חביריו ידבר. והמון שקרים עם הדבר יחבר: וכעת אשר יראה כי ריעו עריו. על כן ירחיק ארץ מגוריו: כי שם ישנאותו] כמשפט הראשון. חיים ומות ביד לשון: וחכמינו אמרו כל המספר לשון הרע. ואת תחיה תורת המצורע:

XLVI

משל חתול ועכבר

יש הללה ומנוס: לשנועה במקום חונס:

חתול הלך לתור מאכלו. לעת בוקר וירא למולו: עכבר בכלי שבר מלא. ותקראנה אותו כאלה: כי לצאת משם לא יכול. והחתול רעב לאכול: שמה ויצא לקראתו. שמה תגלה איבתו: כאיבת עולם יאשם אשום. שונא הוא לו מתמול שלשום: על שפת הכלי נחמו ברגליו. וארב לו וקם עליו: וקולו על העכבר הרים. וישם לו עלילות דברים: לאמר צדקתי ורשעך שם הרפו. הוי משכימי בבוקר שבר ירדפו:

מהר ואל תעמוד וצא. וחפצי בך אהיה מוצא: אבלך נהפך אלי
לחדות, כאשר בשרך בשר תאווה: והעכבר השיב מענה. אני נגשתי
נענה: אני מרוט וקרח. בלא טעם בלא ריח: כי נפלתי ולא קמתי.
נבעתי ונצמתי: ומשמן בשרי רוח. מיום נפלי כבוד הזה: ומרוב
רוגזי ועוצבני. הכרת פני ענתה בי: וכבר עבר חודש ימים. לא בא
בפי לחם ומטעמים: ואיך ניל עלי בך צמח. בנפול אויבך אל תשמח:
ואל תנמול עלי רעה. הצילני ואל אמבעת: ויהבי אשליך עליך. למועד
אשוב אליך: ואהיה שמן ויצמח עורי. ובשובי תשמח בבשרי: אך
תוציא מצרה נפשי. כי צפו מים על ראשי: אל החתול שלח ידו.
כי ישוב אליו במועדו: ועד חדש אותו יחזה. וישבע על הדבר הזה:
אם יוציאנו ממצודה. לשמור בריתו לעמדה: החתול אשר היה בעבריו.
אז נהפך לו לעזריו: ואת איבתם שם לא זכר. והוציא העכבר מן
השכר: ואחר אשר מן החתול נפרד. הפך עורף ובו מרד: ולבו מכל
טוב סועד. ויחר מן המועד: והחתול הניד לו לאמר. ואתה את
בריתי תשמור: לשוב כאשר נשבעת לי. שמן ודשן בנבולי: ואל
תאחר פעמיך. כי הוספתי על ימייך: ואם בתוך מרמה שבתך. תן נא
בנך תחתך: העכבר הזכה בשבועה. אך אמר כי אונס ורעה: נגדו
כאשר נשבע היה. ולצאת משם לרויה: קפץ ונשבע אל יד נכר.
והשבועה על ידי שכר: שכר ואונס שם היו שניהם. וחי בהם ולא
שימות בהם: ובעלילה כזאת פלט. אשר החתול בו לא שלט:

והמשל בהיות דבר בין שני אנשים. שניהם יהיו חוקרים ודורשים: מן יהפוך הדבר על
ידי עלילה וסיבה. להוציא שניהם מריבה: כי לא יתקיים באונס ושיכרות. ולא על ידי
מעשה נערות:

משל חמור בעור ארי

XLVII

אם רוח גלוה נשנה בו. רוח חכמה אין בקרבו:

החמור סבית אדניו הלך לרעות. על ההרים ועל הנבעות: וימצא
שם עור ארי מופשט. ויאבה ללכשו וידיו פשט: להשליכו לפניו
ולאחריו. על ידיו ועל חלקת צואריו: וירם לבבו בתאווה ילך הלוך.
מתנשא לאמר אני אמלוך: וילך להפחיד הזויות. על ההרים ועל
הנאיות: וכארי יטרוף להם אורב וצודה. האדם והבהמה אשר ימצא
בשרה: מפחדו הרועים צאנם עזבו לשמור. כי חשבוהו לארית והנה

חמור: ועובדי האדמה מפניו נסעו. גם הצאן והבקר אל ירעו: ואיש לאחיו צועק אם שומע לי הנך. שלח העז את מקנך: כי את אשר ימצא בשדה לא יחיה. והיה החמור להם לאריה: ומרוב חדות לבו אשר חשבוהו לארי. עם אדניו הולך בקרי: ויאמר כי משא לא ישליך עוד עליו. וחמור אבוס בעליו: לא ידע ולא ישוב אל ביתו. אכן יתן פחדתו: על כל חולך על ארבע. כי כן בנאונו אמר ונשבע: והקול נשמע עלה אריה מסבכו. שימו איש חרבו על ירכו: ואדניו אומר אל שכניו אבד חמורי. ואככה אבקשנו פן יטרפנו הארי: ויהי היום וילך אדוניו. וילט באדרתו פניו: ויבא באחד ההרים. וירא חמורו כארי במסתרים: להפחיד כל רואי תארו. ויתבונן כי הוא חמורו: בקומתו בזנבו ובאזניו. וכראותו אדניו השפיל פניו: ויאמר לו יען גבה לבך. ויהי ארבך בקרבך: כאשר גברת לשפוך דם נקיים. ותתן אימתך בארץ החיים: ללכת נטוי גרון. חלמת ואתה הבן הפתרון: זדון לבך השיאך. להתנבר מאדוניך וממשאיך: תכבד העבודה עליך. ותדע כי על עפר מושליך: ולא תרדוף הצאן כאשר הוא שביך. ועתה הורד את עדיך: ויהפוך הודיך לאידך. והצגתיך כיום הולדך: ותדע מי אתה ומאין באתה. ואם אביך מלך על החיות ראית: ויתנצל מעדיי. ויקח מאדוניו כפלים במרו: ל"ג להחנכ

המשל בן נבל וכלי שם. אשר יעבור עליו מרי ואשם: ורוח גאווה נשבה בו. וכל רוח חכמה אין בקרבו: ואם אשר לא ידעוהו יעבדוהו. ובלכתו ובשבתו יכבדוהו: כי לא נכר בלכתו בחוצות. כי אם בלבוש ומחלצות: ויתגאה עליום ויאמר לעבדים מצאתים. ויתן צמרתו אל בין עבדתיים: וילך נטוי גרון ולא יזכור מי אבותיו. וייף בגובתו ואורך דליותיו: ואחרי אשר מומו ומום אבותיו יכירו. ככודו בקלון ימירו: ואשא משלי ואומר:

חמור עור הארי מצא ולכשו והפחיד רוב ונמר עת פגשו
וכן כן כוז בלכשו בוץ יגאה ולא ידע נשוא רגליו וראשו:

XLVIII

משל שועל ועגור

לישר מסימט פעלו. יחנכ עם נן גילו:

השועל אמר לעגור. למח כל עת אתח סגור: בואה ומעד לבך עמי. וראה ביתי ובני עמי: ויסיתוהו לבא עמו. לשמוח בו בלחמו: ואל הבשר השועל ריץ. ובפתע בהמון תרנגול פריץ: ויך תרנגולת אל מול חשמש סגרה עפעפיה. תתיפח תפרש כנפיה: והמאכל בעת הכינו.

חושב בתחבולות הנו: ויאמר בלבו הנני סבל. אם מאשר לי אכין לא אוכל: והמאכל מתוק לחיך. ואני לא אחיה רק לזחך: הענור בפעם אחד. יבלע כל המאכל יחד: ויועץ בערמתו. אשר היתה קרובתו: והמאכל דק דק טחן. ויפרשהו על השולחן: ויקרא הענור לאכול. ולקחת בפיו לא יוכל: כי לאכול דק ומפורד לא ניסה. ועין השועל עליו לא חסה: וישאר את השולחן רק. כלחוד השור את ירק: והענור שב יגע ויעף. לביתו רעב סר וזעף: ולא דבר עם השועל. לא במרד ולא במעל: אך בכליותיו ישתונן. ולנקום נקמתו כונן: ובהיותו בביתו בתחבולות יועץ. ויורהו מזימתו עץ: מלא נקבים בכל עבריו. וימלא טרף חוריו: והמאכל אשר חכין בנקב יתקענו. עמוק עמוק מי ימצאנו: לו יהיה אין זר אתו. ויקוב חור בדלתו: דרך אשר יבא בנבולו. שם מינה את מאכלו: ויקרא את השועל ויענהו. לבא עמו הטעהו: ואמר לו אכול כטוב בעיניך. הרי שלך לפניך: והשועל לא יכול שם ללחוד בלשונו. לחפשי ישלחנו תחת שינו: לא בלשון ולא ברגל. ועל זה ישמח ויגל: הענור אשר להוציא יכול. ותאותו לפני השועל אכל: והשיב לשועל כנמולו. כאשר עשה כן יעשה לו:

והמשל במבקש תחבולות. וסיבות ועלילות: להונות את רעהו. וזה תם וישר הוא: וישב לבטח אתו. בפעולתו ובמתכונתו: הדרך אשר חורתו. זה ירקח כמוהו: אשתוללו אבירי לב. וטפש לבם כחלב: חורש על רעהו אידו. כלי מפצו כידו:

משל חזירת יער וצבי וחיות

II

נפשו מוראס ונגאלס. לא ירפא נקלס:

חזירת יער בטיט חוצות מתבוססת. ובאשפה אשר תרפוש בו מתעלסת: והנה ביער קול משתה ושמחה. ומיני מטעמים וארוחה: כי צבי נושא קרובתו. ויתאספו אל חופתו: מכל הולך על ארבע. ויאכל כל אחד וישבע: לחם קמח בשר ודגים. ובשמחתם הם אוכלים וחוגגים: לבלות שניהם בנעימים. מקטן ועד גדול משתה שבעת ימים: והחזירה שמעה שאון עליוות. ולא שתה לבה גם לזאת: ויבט צבי אחד בחזירה. הנגאלת בטיט פערה: פיה אשר אשפות חתר. תאכל ותשבע ותותר: ויאמר הצבי לה. כואי נא בבית תהלה: ואשר כל המון שליו בת. בלי שמץ ודיכת: וכל אשר שאלו עיניך שמה תקחם. לא במסכנות

משלי שועלים

תאכל בה לחם: שם כל עוף למינהו. וצבי עדין לנאון שמהו: ורוח שמחה בלבבו עצם וגבר. ובעל כנפים יגיד דבר: לא נעדר אוכל מכל מינים. וקלים מכלים שונים: והצביה מה נעמה אשר לצבי נתיפה. כי על כל כבוד חופה: ותען החזירה אם היה שם אוכל מכל מין. האכול אכלתם סובין שרוי בחמין: או מטיט הנרמס בחוצות. כי כמוהם לא נמצא מעדן בכל הארצות: ואם אלה השנים שם נעדרו. כל השאר לנגדם לא יישירו: ומיום הולדי כהם לא מעמתי. לחם חסודות לא אכלתי:

והמשל מאשר נכריה עבודתו. ומחטאו לנפשו לא זרה האותו: עד כי נמשו מוראה ונגאלה. וירמא פשעיו על נקלה: לעשות מעשים אשר לא יעשו. סעיפיו בוששו: ודרך עיניו לבו זנה. גם כי יזקין לא יסור ממנה: ובעיני שכיניו נתעב ונאלח. כי מים חיים כרגלו יולח: והיה כי יאמרו לו ריעים. הנח מה טוב ומה נעים: להדבק דרך ישרים ל"ל ידלח נקיים. להיות חלקם בחיים: ומה רב טוב הצפון להם. התחזק עשה כמוהם: או יאמר אשר נסיתי אהבתי. כי שחתי כזב מחסי ובשקר נסתרתי: ואשלים חפצי ואמלא תאוה. למען ספית הרוח: ומוב לי מראה עיני. ולהתעדן רעיוני: מלקוות עולם אחר להיות בו מולך. שלום יהיה לי כי בשרירות לבי אלך:

L

משל ארי וחיות וקוף

לך כנוס ומדמק. לקרב כל ולא לרחק:

הארי העביר קול בכל ממשלתו. לאסוף כל הולך על ארבע ליום הנועד אתו: לדעת מי על כולם נושא חן ונאה. ויפה תואר ויפה מראה: כי אותו לשומו משנה לו יתאו. אשר ישא חן בעיני כל רואיו: ובהקבצם כולם יחד. ויאמר הקוף אין אחד: נושא חן כבני יכתארו וכעדיו. כי מה טובו ומה יופיו: והוד אדוני המלך מבני נוסף וגבר. ממצא חפצך ודבר דבר:

והמשל יאמרו המושלים. אוהב צב ועכבר ידמו לו כבשני מאורות גדולים: על כן כל י"ל כסני איש יחי נוגש לבו ודוחק. לקרב רעהו ולא לרחק: ואש חבקר בו עליו כלחבת. תחא לו שמאל דוחה וימין מקרבת:

משל ארבעה[ן] שורים וארי

LI

חבורה בלי פחד. שנת אחים גם יחד :

שורים ארבעה לחבורה נועדו. יתלכדו ולא יתפרדו: וברית כרתו ביניהם. ורוח אחד להם: וימים רבים בחבורתם האריכו. בעמדם יעמודו ובלכתם ילכו: והארי סובב לארבעתם. וירא כי לא הגיע עתם: באשר עמדו יחד במערכת. וארבעה מטיבי לכת: וישת הארי עצות בנפשו. מדי חודש בחדשו: לעשות בהם כלה. אם נתפרדה החבילה: ויהי היום ויעמוד הארי מרחוק. ויפער פי לבלי הק: באשר

הוא רעב ועית. מתוחלת ממושבה מר וזעף: ויקרא אל השור. אשר עמדו רגליו במישור: ויסיתתו בחלק שפתו. עד כי הפרידו מחבורות: בהתבודדו מחביריו לרעה הכדילו. כי באפו טרפו ואכלו: והשלשה נשארו במחנה. מקולם לא יחת ומהמונם לא יענה:

והמשל הנח מה טוב ומה נעים. בהתאסף במתק סוד ריעים: וחבורתם בלי פחד. שנת אחים גם יחד: והמפתים אשר בפיחם כמו עכוב. יעצו להדיח ירצו כוב: לחפידים מחבורתם. עד אשר זרו מתאוותם: ואת אשר מחבורתו נודד. חבוגד בוגד וחשודד שודד: וחבורת שני חכמים לא תרתק. והחושפ המשולש לא במחרה ינתק:

LII

כ"ד

ועגור

משל לביא הזאב ושועל ושור ועגל

יש בלא משפט נספה. ולשון חכמים מרפא:

לביא המולך בנבורתו. זאב ושועל קרא לחבורתו: ויאמר להם שמעוני עמי. הלבייה אשר עמי: זה חודש ימים נור לי ילדה. נלכה יחד להביא צדה: וילכו עמו שניהם. ויעבור מלכם לפניהם: ומחבורתו לבכם מגיל יסעד. שלשה המה מטיבי צעד: ובהיותם בשדה כטורפים השקיפו. ושור וזפר ועגל כיום ההוא יערופו: ויאמר הארי לשועל הלבך כך (ה)ערל. ולא תדע לחלק הציד בלי גורל: ויאמר השועל צעיר

אני לימים. והזאב כבר נחשב לחכם בין חכמים מחוכמים: ורוב שנים יודיע חכמה. והיתה משכורתו שלימה: ויאמר הארי לזאב לברר החלקים. כי כל היוצא מפיו יקום: ויען הזאב השור לאדוני הלבאי. והפר אל הלבביה רעייתו להביא: והעגל ביני ובין השועל. ויאמר הארי במרדן ובמעל: וברשע ובזדון ובחרי. לא הזכרת חלק לבני בכורי: עתה אאריב את גפשיך. הנה דמך בראשך: ויט ידו עליו ויכהו.

ומעור ראשו ועד רגליו יפשיטוהו: עד אשר עור קדקדו בדם מגולל. ויאמר אל השועל על פיך יחלק שלל: ויען אחלקה בצדק ובמישור. לאדוני המלך השור: והפר ללבייה ולגור אשר בו תגל. דנתי כי לחלקו את העגל: ויאמר הארי אין נכון וחכם כמוך בכל ממשלתי. מן היום והלאה אשימך אל משמעתי: כי בעיני מאד נחמדת. לחלק שלל ממי למדת: ויען השועל כי ראיתי המצנפת. אשר על ראש הזאב בדם מעולפת: אשר נוקש באמרי פיהו. ולב הותל הטוהו: ושתה מכוס חמת אדוני. על כן לא נתתי לחטוא לשוני:

והמשל אל ימהר איש לדבר אך יכין מעצרו לרוחו. ותחבולות יקנה ואל יסלף ארחו: כי יש בלא משפט נספה. ולשון חכמים מרפא: ואמר החכם בספר המוסרים. לץ תכה ופתי יערים: ועוד אמר החכם בחכמתו. יחלק אדם מאונו לנפשו וחלק מלשונו לזולתו:

משל שמש ורוח ואיש

LIII

החכם יעשה בחכמתו. יוחר נהגבור בגבורתו:

השמש והרוח הנישו עצומותם. ויאמר השמש לרוח נקיתי ואיתם: וברוב יופיי שמוני ביום לממשלת. ואם תתנאה לנגדי תחשב איולת: כאשר לי הנבורה והחן והזוהר. וכעצם השמים לטוהר: ויען הרוח אם כפלים לך כמהלליך. רוח המושל תעלה עליך: כי בלילה לא תוסיף להראה. שמש ידע מבואו: וממשלתי ביום ובלילה. על כן יאות לי הממשלה: ומעשי בארץ נודעים. אפרק הרים ואשכר סלעים: ויאמר השמש ננסה את גבורותינו. הנה איש יוצא לקראתנו: מתעטף באדרתו. צא נא והלחם אתו: ובתחבולות תעשה לך מלחמה. עד תפשיט עדר ממול שלמה: ואם יעזוב בגדו אצליך. הוד המלוכה אתן אליך: עת תשניא פעלך ותפשיטנו. שמלה לך קצין תהיה לנו: ויאמר בלבו הרוח אפתנו בערמתי. או אפשיטנו בגבורתי: ויצא הרוח מאת השמש לעיניו. ורוח חזק מרחפת לפניו: והאיש הולך דרך ישרה. וכבא ממורים קרה: יגלום אדרתו ושמלתו ויתעטף בהם. ורוח לא יבא ביניהם: והיה כאשר יתחזק הרוח בכל מאמצי כחו. והאיש לולאות אדרתו יקשור סביב מצחו: ובימינו יחזיק כנפיו ויצנף סביב ראשו. ולא גלה הרוח פני לבושו: והיה כי נראה כי גלאה. הרוח אשר גאה גאה: כי לגזול האדרת לא נשבה. ותהי תוחלתו נכובה: ויאמר השמש עתה תראה מה אעשה לו. וידקך בלט את מאפל ואת

כ"ג
לכחו

כ"ג
ויקה

צללו: ויפרוץ בצללים פרוץ. השמש יצא על הארץ: ותתיצב בכחה לעומתו. כצאת השמש בגבורתו: להשקיף על האיש ממרום. בהשקט ארץ מדרום: ועין השמש כנחת שזפתו. ומכובד כגרון כיעתתו: ומאדרתו תפשיטהו. ערום ינום ביום ההוא: ולא יוכל עוד לשאת כליו. ורחה השמש עליו: ותפשיטהו בהשקט כאשר עליו הגיע. ולא כן הרוח אשר מסער סועה:

והמשל כי החכם יעשה בחכמתו. אשר לא יוכל הגבור בגבורתו: כי דברי חכמים כנחת נשמעים. ויהיו מפותחים על לבות נבונים וידועים:

LIV

משל ארו וסנה

אל יסגלה בעשרו. כי לא לנצח יהל אורו:

הארו אשר בלבנון. לפני שמש שמו ינון: ויתגאה כסרעפיו וכפאורותיו. בגובהו וברוב דליותיו: ואשר לא היה ביער כמתו. וארוזים לא עממותו: ויבט סביביו במתנת. וירא והנה אצלו הסנה: ויאמר מה לך פה כי באת בגבולי. ואיך לא יראת לשכון אצלי: האקה ממך עין לעשות מלאכה. על כן יאות לי המלוכה: לעשות פרי לעשות ענף. ובי שכנו בעלי כנף: וקטני עבה ממתניך. ועל מי נמשת חרולך וקמשוניך: כי אינך רק נטע אורן. וממני יעשו תורן: העומד לנם עמים. ושרשך שורש רתמים: ויען הסנה באמרי פיך נוקשת. כי להתגאות ביופיך דרשת: זכור כי מקומך שדה תחרש. כי ישחיתו עציך עד השורש: ופארותיך אשר רעננים ולחים. יברותו לקרשים ובריהים: ואתכונן על מקומך ואיננו. אך לא יעלה הכורת עלינו: והודך למשהית יהפך עליך. לכרות עצך לנפיל עליך: ופריך אז כל עובר ירוצין ללקט. בעת אהיה על שמרי בוטח ושקט:

והמשל פן יתגאה איש ביופיו ועושרו. על שכנו ואחיו או גרו: כי הכפירים רעבו ורשו. ואוחו יום יום ידרשו: והוא נחבא לא יוכל. וכל ימיו בחושך יאכל: והדל אשר הוא עליו דבר עתק וגאווה. אולי יש תקוה: ואשא משלי:

בראש כפוף ולב נשבר ועין שפלה צעדיך יצעדו
ראת אש בעלותו סוף יכובה והמים ברחם יעמודו:

משל דג קטן במצודה

LV

אל חסלך מה שנידך. להעלות זרים נמלודך :

דג קטן נאחו במצודה. ויאמר לדיוג קמונתי מהיות צידה : כי תשימני בסיר דוגה. השע ממני ואבליגה : ולבך ממני יתיאש. לא מבושל ולא צלי אש : אהיה לך למשיב נפש. אך הרפני וינפש : עבדך שנתים ימים. ואז תמצאני בנחל קדומים : דשן ושמן שבעתים. ובשל מבושל במים : אהיה בכיתך ליום מועד. ולבכך אז תהי בי מועד : ויען הדיוג טוב לי קטן אשר עתה בין חפניי. מלויתן גדול אשר ירדו עד שנה שכניי :

והמשל נודע בכל קריה. והסתרון שגור בפי כל נחיה : כי טוב מלא כף נחת בידך. ממלא חפניים תקוה ליד וזולתיך : גם את הטוב תקבל ואם מעט הוא. שים ירך עליו תאחווה ולא תרסוהו : ואל תבחר בתוחלת ממושכה. להרבות על הספק טובה וברכה :

משל בפיר וצייד

LVI

רנו שועלי און וזונרי הוות. כי און הלנצום שוות :

כפיר שואג מאחר המדבר. ויודע ציד איש שדה עליו כנכור יתנבר : ויתיצב לערוך מלחמה. בחצים ובקשת יבא שמה : ולב הכפיר יתר מחרדתו. פן יביא בכליותיו בני אישפתו : אמנם הצייד כפלים ממנו פחד. עד אשר המתיקן סוד יחד : והארי בעת חנות אליו קרא. השמר והשקט אל תירא : הנה אימתי אל תבעתך. נכספה נפשי אל חבורתך : וכתם לבב ענה הצייד. וגם אני לא אשלח כך יד : וילכו יחד שניהם. ומתק החבורה ביניהם : ויאמר האיש כל החי מכל בשר ראיתי. ולא מצאתי הוד מלכות רק לנכרא בצלמי כדמותי : כי האדם הולך בצלם נחמד וערב. על כל הארץ גדולתו ירב : ומלך על כל נכרא יהיה. גם על שחל וכפיר ואריה : ויען הכפיר אך יאות לי למלודך על כל יושבי תבל ואיים. באשר נתתי חיתתי בארץ החיים : וכי אין על עפר משלי. ומי יתיצב לפני שאנת קולי : כי אם בעין איבה. אשורנו תוחלתו נכזבה : בצוארי ילון עוז ולפני תדוין דאבה. וילכו כל הערבה : בדבר קנאת דבר והלודך. זה על זה מתנשא לאמר אני אמלודך : עד אשר ראו גל אבן ומצבת על ידם. וחרות על האבן האריה והאדם : והאיש כמלך יושב על כסא מלכותו. והארי כורע על כפות רגליו

בצורתו : ויאמר האדם איה פיד איפו. היתגדל המשור על מניפו :
 עתה תראה היקרך דברי. כי האדם תמצא מלך על הארי : מיום
 אשר נבראו הבהמות והחיות. בימי עולם ובשנים קדמנות : עד הגל
 ועדה המצבת. הנה קמה אלומתי וגם נצבה : ויען הארי הנה שקר
 העד. ואם נסיתי לצייר כיום מועד : אעשה לו כאשר זמם לעשות
 לארי. ולי כאשר אחפוץ בקרי : ונהפוך הארי למלך והאיש לרגלו.
 כורע ומשתחוה לו :

והמשל כי יש איש למלא תאוותו יהמור. וירא כל אשר עשה והנה טוב מאד : כי
 הפליג על שכלו יצרו. ובא רעהו וחקרו : לסתור את אשר בנה. ולמכור את אשר קנה :
 ולבעור כי לא כל הלכבות שוות. רבו פועלי און ודוכרי הוות :

LVII

משל תיש וליש

חזר מן טוועך לפי
 לרכו. ולוינך כי
 ימסיק חכו :

תיש על שן סלע
 ומצודה. תועה
 בלי מרעה בניעה
 ונידה : כי אין
 שם צמח ולא
 מדשא מוצא.
 גפרית ומלה
 שריפה כל
 ארצה : והליש
 בתחתית ההר
 למולו. ויתכונן
 לתיש ויקרא לו :
 מה לך כי עלית
 מקום צמחים
 צנומים. נתן
 הסכל במרומים :

באשר יבשו צמחי שרוניך. עליון שמת מעוניך: בארץ בלי מים צמאה ועיפה. רדה אתי בכר נרחב אשר מאכלו לתרופה: מקום מרבץ אילים עתודים וכריים. משוש פראים מרעה עדרים: ויתענגנו על רוב שלום גוריי וגוריהן. יחדיו ירבצו ילדיהן: ואל תאמר כי במקומך עשב וזרע. הוי האומרים לרע טוב ולטוב רע: ויען התיש ידעתי גם אני ידעתי. כי לא מוצא דשא וזרע אתי: ובמקומך הדר השרון והכרמל. לרפא כל שכורי לב ואמל: ובטרם בא דברך לרעות שם בלבי תרתי. אך עתה כאשר שמעתי עצתך נחמתי: האתה הוא אשר מחצת ראש על ארץ רבה. טוב פת חרבה ושלוה בה: כאשר לקולך ירעשו מגרושות. לשפוך דם לאבד נפשות:

והמשל תלמד להבין ולהורות. מן יהיו מוימותיך מהבין עקרות: אם אויבך לפתוחך ימתיק חיכו. הזהר מן היועצך לפי דרכו: וראה והבין כמעשה התיש. כי לבו לא נפתה בעצת ליש: אשר חשב לסורפו בערמתו. והבין כי מתאנה הוא לו אל חיותו: ואכר החכם עשה והשלב עצת אוהבך. ושמע ואל תעשה עצת אויבך:

משל נער ואיש

LVIII

דור תהפוכות חמה. נותנים דמי שלום במלחמה:

נער לפי תומו הולך ביער. ורוח קדים סועה מסער: וידיו היו בחיקו נחותים. כי ממזרים קרה והקרה כפיתים: ולהיות נסתר בביתו מאד יחמוד. לפני קרתו מי יעמוד: ויראהו איש ביער שוכני סנה. ויהסול עליו ויאמר הנה: די בער ומדורה גדולה. ויביאהו עמו האהלה: וידבר על לבו באשר הוא קרובו וגואלו. ויכסהו בכנדים ולא יחס לו: וכמרם בואו שם ברוח פיו ובאפיו. נפח על צפרניו לנרש קרח מכפיו: והאיש מינה את מאכליו. באשר עינו חסה עליו: וממשקיו הביא לאמץ את רוחם. ויקח מהם ויחס: ויתן אל הנער לשתות עמו. וישת על פיו ולא שתה מרוב זומו: ויפח ברוחו להקר יין כוסו. ויאמר לו האיש בכעסו: מהר נא וצא מאתי. איש כמוך בקרבתי לא חפצתי: הלא להעביר קרת ידך נפחתי בבוקר. ולערב על חום היין נפחת להקר: הלילה לי לפה תהפוכות כמוך לקרב לרוע ועמית. אכן מחבורת ישרי לב אותך אצמית:

והמשל באנשי חונף אשר לא כנים. בלב ולב והרבה פנים: נותנים דמי שלום במלחמה. כי דור תהפוכות חמה: ומכל אחר תצא תנופה. וחשק ראשיהם וצופה: בחונף ותרמית לדבר אל שכניו. עמל ואון תחת לשונו: ואחרי דבריו הוות נפשו וחפץ לבבו. יהפוך אמריו מידי דברו בו: באשר לבו לא נכון עמו. על כן לא עמד בו סעמו:

LIX

משל שחל וצב

הנזר והמרחם לבעלי הונס. להזהיר גדולים על הקטנים:

שחל אשר על כל יתנבר. על שן סלע ישן במדבר: ובנקיק הסלע נצב. מאחרי ערפו הצב: ויאמר הצב מי הוא זה אשר לפני חורי. כרע שכב כארי: ויתמרמר השחל ויריץ אליו בכחו. וינשכו כפתע במצחו: ויקץ משנתו השחל. ובעיניו אשר כנחל: ובלפידים ישוטט אולי יחזה. איזו הוא ומי הוא זה: אשר לעשות כן לבו מלאו. והצב כבר שב דרך בואו: ויבט אל השחל והנה סר וזעף. באשר במערצה נשכו יסעף: ויקרא לו הצב התבקש אשר הרע לך. אני הוא הצב העומד למולך: אשר בקצפי באפי נשכתיך. ומאד חרה לי אשר לא המיתיד: אללי לך כי רשעת הלא תמצא רשעיך. פתע יקומו נושכים ויקצו מזועזעך: ובנבורתך ובגדולתך תהיה לשטן. לאשר אחשב בעיניך ⁷⁷נבזה וקטן: כי נגשת אל הסלע לסתום מבוא ביתי. ואני לך על כן לשטן יצאתי:

77
נבזה

המשל להזהיר הגדולים על הקטנים. פן ברוב כח ועצמה ואונים: נגד קטנים מהם יאשמו. כי הנרדפים חיים עצמו: ואם קטנים הם גדלה גבורת לבם. ובקרבתם ישימו ארבים: לנקום משנאיחם וילכב הנבוב. כי יש ענק נחנק בזכוב: ויש עת נכשלו הנפילים בנפלים. ומן הרחלים יגזרו השחלים:

LX

משל פר ושור

מחוקק שנה העובד. מהיום ומנו הונד:

פר ראה שור במחרישה. ויד האיכר עליו הלוך וקשה: באשר נתן עליו מוסרות ומוטות. ומן העול לא יוכל צוארו לנמות: ויט מן הדרך ויאמר לו הפר. בריתך את שלום כופר: מרב עבודה ומרב טורה. ואני כפרא רץ עלי אורח: וביער אשים דרך ובכרמים משעול. ולא עובד בי ולא יעלה עלי עול: ואתהלך בכרם ובין סבכיה. כביכרה קלה משרכת דרכיה: ויען למולו השור. בשפתי דעת ובמישור: כל עת אשר העבודה עלי תכבד. וכי אני אל השדה נעבד: ואמשוך בעול במאמצי כחי. אישכון בטח ונפשי תחי: ואתה בחיך אל תאמן. כי שלחוך הפשי להיות דשן ושמן: ולא בא צוארך בעבותות רבות. בחריש ובקציר תשבות: כפתע פתאום יקחך שר המבחים. על כן

משלי שועלים

סביבותיך פחים: ויהי מקץ חדש ימים. אחרי הפר רבים עמים:
ובחבלם על צוארו משכוהו. ויהי נדחף ללכת ויבהלוהו: והשור חורש
חרישו ברנה. והפר מוכה ומעונה מאין חנינה: ויקרא לו השור הלא
טוב לך לעבוד האדמה. מלכת לחצר מות כי למפלתך אין תקומה:

המשל באיש אשר למלא ספקו בעול כבוד. מתוקה שנת העובד: ובקהל תגלה צדקתו.
כי יש תקוה לאחריהו: ולא כן מרת העצל. כי חזות כפיו לאמר ינצל: בלא טורת ובלא
עבודה. ולא ידע את עתו כדגים הנאחזים במצודה:

משל ארי וכלב

LXI

עוב חוסר מאכל ולנוס. מהיום על שלחן אחרים חנוס:

ארי כחש משמן בשרו. ולא נשאר עליו רק עצמתו ועורו: וילך בלא
כח לאט באכילתו. והנה כלב שמן בא לקראתו: ויאמר לו בלעג אנה

תלך. מדוע אתה דל ככה המלך: הנקל היותך בין אנשים לשמור
משמרתם. לשאת משאם ולהיות כעבד אתם: ולא במסכנות תאכל
לחם ככל לא תחסר. בכל אות נפשך תאכל בשר: כמוני היום אשר לעבד

משלי שועלים

הייתי. ושמנתי עכיתי כשיתי: מהיותך דל בשר ובדרך תועה. רוח קדים ורוח סועה: כי גם בעת יאסרוני ברתוקות ובעבותות. לארוחתי נתן לי בשר ולחם מסלתות: ומלחם חקי תוחלתי לא נכזבה. חובל עול מפני שמן והאסור עבותות אהבה: ויען הארי גאון שבעת לחם גאונך. על כן לא תכיר בין כבודך לקלונך: וכלב כמוך ישא מדברותיך. באשר בידך מנהג אבותיך: לאשר אוסרו בעדרי הצאן לשמור. וביתר התקועה לאבוס החמור: האשוה לך להיות נקשר בשלשלאות. הלילה לי לשמוע קול נוגש תשואות: טוב לי בלא מושל ובמשמני רוון. מלהיות כעבד נרצע על רוב מזון: כי אם עתה תקצר מהושיע ידי. טוב לי לסכול עוניי ומרודי: ולהיות הפשי כאשר היה אבי. מהיות עבד ולסעוד בפתותי לחם לבבי:

והמשל ככה יעשה האיש אשר הפץ ביקרו. לקחת מוסר מן הארי ומוסרו: ידל משמן בשרו ואל ידל כבודו. לקנות אדון לעצמו ולכבות נר הודו: ואל יתפאר בשוטן בשרו וכרסו ובעוכי גבו. ועל אשר כסה פניו בחלבו: באשר מציר אחרים הצטייר. טוב להיותו מקצרי יד: בחוסר רוב מאכל ולבוש. מהיות על שולחן אחרים הכוש: היתכן למשכיל להיותו ברעתו נקלה. היצלה הימלט העושה אלה: ואמר החכם ההסתפקות שמונעת בעליה מדלות. טובה מן ההון המביאו לביוון ושפלות:

LXII

משל זאבים ועזים וכלב

נוחן חרבו מזיו. אל טנאלו נוחן יום אדו:

הזאבים אשר כל אחד בלבו נאה ורם. נלחמו עם העזים והכלב השומרם: ותנבר יד הכלב והעזים. וינצחו השפלים את העזים: וירם ^ל ידו בזאבים חותרת. והיה ההסון לנעורת: ויאנחו הזאבים וינאקו. והעזים עליהם שרקו ויהרקו: אז אמרו לעזים בעקבה ובמרמה. לא נצא עוד עליכם למלהמה: אך בזאת יאות לנו. לשמוע ולהיות כמונו: לבלתי העיד עליכם קרבות. אם תתנו לנו תערובות: ועת תפרדו ועת תאבו להעז. וגר זאב עם כבש ועז: והמונכם בארץ ישולם. וברית שלום בינינו ובינכם עד העולם: ויאותו העזים ויאמרו. מי משלנו אשר אותו לכם תבחרו: להיות ערבון אל ידכם. כי נכספנו לחבורתכם: ויענו הזאבים בתרמית לב. לא נשאל מכם רק הכלב: ויקראו העזים את הכלב ויתנהו לערבון. ויהי להם זה הדבר למפח נפש ולדאבון: כי הכלב להלחם אתם יצמיד. הכל הולך אחר המעמיד: באומר

משלי שועלים

עמדו עמודו ותצמחנה ישועות. אספה עלימו רעות: התיצב להלחם⁵⁴⁵
בדמותי. ואל יאמר שכן חליתי: ובכל עת אמץ את רוחם. ועתה
אבד תוחלתם ונצחם: כי הזאבים ערכו אתם מלחמה. ויכוס ויכתום
עד החרמה:

המשל סן יגרע איש ממה שיש בידו. להוסיף אל שונאי וחפץ ביום אידו: סן על זה
ישריש יגון לבו. לתת הרב בידו להרגו בו: ועושה אלה מוכה בסנורים. זה ישפיל וזה
ירים:

משל חרנגול וחרנגולת

LXIII

יש אשר יריבו יחד. לפני רודפי שלמונים ושומר:

חרנגול לזה מתרנגולת כור חטים. ויביאהו מכיתו כמטפחות והריטים:
ולמועד אשר לשלם לתרנגול עבר. המועד והיום לא שמר: ולא בא
ולא שאל זמן. ותאמר לו הלא תהיה נאמן: לשלם ליום הנועד הכור.
אמת קנה ואל תמכור: ויאמר לה חלילה לי לשקר באמונתי. וחטים
צורין ומונחין כביתי: בואי אתי הביתה ואשלם. כי לא אוכל
להתעלם: ותאמר לו הנה תצמח רמייה ברוחך. שים כה נגד אחי
ואחייך: והשב תשיכם במקום אשר קבלתם. כי אפרוחי כאשר תמדוד
ישמחו במפלתם: כאשר כמעט הרעב הרגן. לאמותם יאמרו איה דגן:
כי אזלת ידם וכל טוב חסרו. ועתה ילקטו את אשר יתפורו: על כן
אמרתי להביאם בנבולי. ובמפל יד יוציאו הנשענים על מאכלי:
ויאמר החרנגול לא כי. במפוזר ומפורד תחי את וכנייכי: אך בואי
ואמדוד החטים בנבולי. קוטנה שמענה קולי: והמוני שם יאכלו אשר
יפלו לעיניך. כאשר זממת לעשות לבניך:

המשל מן המליצים והשופטים. אשר משפט וצדק בעיר טמים: רודפי שלמונים לוקחי
שוחד. כי יש אשר יריבו יחד: בכא דבר משפט אליהם. וירגנו באחיהם: לאמר זה
המשפט יהיה בביתי ובחצרי. ולא יפול ארצה מן כבודי ויקרי: וזה אומר אך תוך גבולי
וסיפי. ולא ישמע רק על פי: וכל זה לחמות צדק ותרמית ובתואנה. אין קורא בצדק
ואין נשפט באמונה: החפץ ימלא ידו ויסלף ארחתו. הוי בוצע בצע רע לביתו:

משל צפור קנן בתבואות

LXIV

היה מרס שומע עור רואה אלס מדבר. אז העלה נמעלו וחסנבר.

צפור קננה קן בתבואות. ועת הקציר בהראות: והם שם בדכרם נחים.

והאם רובצת על האפרוחים: ויאמרו שמענו אומרים לציר. שלחו מגל
כי בשל קציר: ותבא בלב הצפור אימה. ענייה סוערה לא נוחמה:
ותאמר להם עד עת בא השמש. אדע אם יניפו על הקמה חרמש:
ותבא בעקבי בעל השדה הולכת ושוב. וכצפור נודדת מקינה תחשוב:
ובטרם בא הביתה מפרחת לפניו. ותשמע בחלותו פני שכיניו: היו
נכונים ליום השלישי להיות בעזרי. לחלקת השדה לקצור קצירי: והם
לא אבו שמוע לו. וישב האיש סר וזעף באהלו: והיא עד באה לקינה
לא נחה. אם הכנים שמחה: ותאמר כפות רגלינו במרפש זר לא תדלח.
כעוף נודד מקן משולח: כי שמעתי את סודם. לא תעבור בה רגל
אדם: ולינו פה ואל תעבורו. ובטרם בא עת אשר יקצורו: ובטרם
מגל בקמה ישליט. נגון והציל פסוח והמליט: ותלך בכל עת לשמוע
מה יתייעצו. ובבא יום אשר שכיניו לעוזרו יאיצו: אמרה צאו איש
ואל תתמהמהו. ממגל ומהרמש תפחדו ותרשו:

והמשל בראותך הרוחה. כי ישבת בהשקט ובבטחה: יום יאבה המושל עליך ידו להרים.
השפל רוחך כי טוב להכנע לפני איש אשר לו עוזרים: ואמר החכם אל יליוזו ארחותיך.
היה נכון והכם בין שכיניך: חרש שומע עור. רואה אלם מדבר. אז תעלה במעלות השכל
ומיום ליום תתגבר:

LXV

משל אריה וחמור

איש אינו זכיר מקומו. סגלה ערושו ולנו כל עמו:

אריה קרא לחמור להראותו. את יקר תפארת גדולתו: ויתנאה החמור
בלבו לאמר מי כמוני. למי יחפוץ המלך יקר יותר ממני: באשר אני
לחבורתו הולך. ועתה יקראו לי משנה למלך: כי שמני אל משמעתו.
אותי בחר אין זר אתו: ויאמר לאריה הננה על בהמות אתן חתיתי.
מקולי יחפזון וינסו כנערת: ויען הארי תשניא פעלך. להשמיע
במרום קולך: ונצא לשלול שלל רב. ופניך הולכים בקרב: אתה
תשאנ ואני אטרוף. תאחו טרף ואני אערוף: ויצאו השדה וימצאו
צאן ובקר וכרים. וישימו מנמת פניהם לטרוף ולהחרים: ויאמר הארי
המון קולך השמיעם. ובקול כמוני תרעם: והנה בקולו החמור נוער.
וקול באזניהם הולך וסוער: ותפוצינה בקולו הרחלים. משאתו יגורו
אילים: ויהי לחרדה המחנה אשר הולך על ארבע. ובהפנותם לנוס
ויטרוף בם הארי ויאכל וישבע: וינסו אנה ואנה לקול המולות

משלי שועלים

גדולות. ורב מהיות קולות: ויהי כאשר לטרופ כלה. והחמור והאריה עומדים אצל הנבלה: ויאמר החמור הלא שמעת הוד נחרי. וראית כי רעמה לבוש צוארי: בחכמתך אותי תבחר. והיה כזה יום סחר: ואפחיד הבהמות ואוריד לארץ נצחם. ולמלך אין שוה להניחם: לא מהם ולא מהמהם. ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם: מגערתני ינוסון ויחתו מסנו. ננביר שפתינו אתנו מי אדון לנו: שמענו אדוני המלך. הלא דברי עם הישר הולך: ויען לו הארי המכיר תולדתך ממעל ומתחת. מקולך לא יענה ומהמונך לא יחת: בזוי ושפל וקשה עורף. התצוה ללביה טרף: עוד יאמרו בני שיכוליי באזני לאמר. איך טרפת בצאן ולא שכרת החמור:

המשל באיש נכבד בקרב אצלו בוו ונקלה. ורוח גאונו או תצמח ותגלה: להתגאות על חברתו. ולא יזכור את שפלותו: וזרון לבו בהתגלות. לשון מדברת גדולות: כזאת וכזאת עשיתי. בחכמתי כי נבונותי:

משל פרד ושועל

LXVI

הנסאל סנו ומולדסו. להגיד אביו ולמו לה סהא סמיד ספארסו:

פרד עובר בדרך ויפנעהו. שועל אשר עד עתה לא ראהו: ויבט השועל אל הדרת פניו. וכי אורו עיניו וארכו אזניו: ויאמר כלבו מי הוא אשר עתה אחזה. מה טיבו של עובר זה: כי לא ראיתי כמהו כל תמונה. ולא ראיתי עד הנה: באזנים ארוכות נטויות רמה. מלא חכמה דעת ומזימה: וילך השועל לשמוע אמרותיו. לתוסף ערמות על ערמותיו: ואולי יעמד בסודו. וישאל לו מי ילדו: ויען הפרד דודי היה בגאווה מתהלך. סוס אשר רכב עליו המלך: מדלג ומקפץ ביום קרב וקרץ. ברעש ורוגז יגמא ארץ: וצוארו לבוש רעסה. והוד נחרו אימה: ופרסותיו כצר נחשבו. להרב קרבות צמאו יקרבו: ^{ככל הדמוסים} וארחותיו סלע לא יעבטו. ^{כ"י ז"ל} כידודי אש יתלמו: וכל אחד כפמיש סלע יפוצץ. ועיניו כלפידים וכבוק יפוצץ: מגדול עז לרוכבו והולך [נטוי] גרון. מרחוק ריח מלחמה ירון לשברון: רודף ומשיג אשר ברוכבו מורד. ואלה תולדות הפרד:

המשל באיש חדור בלבושו. ומכף רגלו ועד ראשו: אין בו מום ויף בגודלו. אך כאשר ישאלו לו: לשמו ולתולדתו. אפס לא תחי תפארתו: לחגיד אביו ואמו. אך יזכיר קרובו חמרימו: ואשר ילדו לא יזכרנו. או דודו או בן דודו יגאלנו: וכבודו והודו יעלה על שפתו.

מעשה תקפו וגבורתו: ואיש כאלה לא יגעת ומצאתיו. האומר לאביו ולאמו לא ראיתו ומתיחס לגדול ממשפחתו. באשר נפל הוד המשפחה מאביו מאתו: אך כל אשר ממעלת אבותיו שפל. טוב ממנו הנפל:

משל שני קופים וארי

לנשי חכמים מלאים קנאה. זה על זה יעירו שנאה:

LXVII

נד"כ טעיה
נד"ר קנאה

שני קופים התהלכו לפני הארי המלך. ולבקש מתת ממנו כל אחד הולך: ויבן הארי באשר זה ידבר וזה יענה. כי האחד חמדן והשני מקנא: ויאמר להם אך אם לשאול משלי עיניכם עלי. אתנה לכם כאשר תאמרו אלי: אך בזאת יאות לי. אם שמוע תשמעו בקולי: אחד מכם ינלה לאזני בקשתו. ואחרי דברו לא אשנה לתת את שאלתו:

והשני אשר יחריש כפה ובלשון. עד תום בקשת הראשון: הנה הוא לי תאות עינים. לתת לו פי שנים: אשר אתן לחבירו. כי אחפוץ בכבודו וביקרו: והחמדן אמר בלב תוך ומרמה. האחרש אחריש ותהי ליל הסכך לי לחכמה: ואשמע מה ישאל חבירי ומה ישמיע בקולו. והי לי פי שנים בכל אשר ימצא לו: והי כי יחריש והקשיב קשב. ויאמר המקנא

חבירי המחריש חכם לא יחשב: גם אני לבב כמהו אשר מתחבולות לא ינרע. וגם הוא חכם ויבא רע: ויקרא המקנא אל המלך לאמר. מוצא שפתיך תשמור: ועשית כאשר דברת באוני. שואל אני ממך לנקר^{י"ל חסם} אחד מעיני: הנה גליתי באונך את תאותי. מי יתן ותבא שאלתי: ויאמר הארי לעשות בקשתך אשמע בקולך. כי לא אעזבך עד אשר עשיתי אשר דברתי לך: ולחמדן אמר הנגי לוקח ממך שתי עיניך. בין תבין את אשר לפניך: וישב להם כגמול תחבולותם. ויתן להם את שאלתם:

המשל כאנשי תככים מלאים קנאה. אשר זה על זה יעירו שנאה: זה יאמר בלבו איך שכיני הורם והונף. אכנו בלשון ולא אשאר לו שורש וענף: כי שרכים וסלונים הוא אתי. ובסתר יפול מאשר זממתי: אתן שדות כרמים ובתים. תמות נפשי עם פלשתים: ולעשות רע לשכני יתנכר. ואל צרור נקוב משתכר: ויחפשו בלבם מהתלות. וסבות וערמות י"ל חסם' ותחבולות: גם אם יאמר להם המלך^{י"ל חסם} תמתיקו סוד יחד. למה אשכל שניכם גם יום אחד: אזנים להם ולא ישמעו. כי מדרך השכל תעו: ואמר החכם ריך מן המקנא בראותך. שיאכל לשמחתך ולטובתך:

משל ארי ואיש זכור ונחש

LXVIII

הזנן קלר והמללכה מרוצה. ובעל הניח דוחק לקנה:

אריה מסככו עלה. אל אם דרך על המסילה: מצפה את טרפו ואורב. מן הבוקר ועד הערב: אולי יגורה בחרמו. והנה איש לפי תומו: וירא הארי עליו שואג. ובלב רגז מפחד ודואג: כי רץ אחריו בזעף אפו. כאשר יהנה הארי על טרפו: וכמוצאו כמות מר. אל בארות בארות חמר: שם יגוס אל בור אנליים. והבור רק אין בו מים: ובקיר הכור בתוך מוצא. יתד מזה ומזה יוצא: וישמח מאד על היתדות. אשר עליהם רגליו עומדות: כי חשב למצא מפלט ומקלט. מן הארי אשר עליו שלט: ולא יירא עוד מרצה. ובל יסע יתדותיו לנצה: אך בירכתו בור רואה במארב. נחש שרף ועקרב: מצפה לכולעו כשואל חיים. ויהיו לו לפחד שניים: בתוך צהרים כליל צילו. כי לא מועף אשר מוצק לו: גם מן הארי ופגעו. נחש אשר פער פיו לבלעו: אם מדרך הארי תועה. תהרנהו לשון אפעה: מצא נחש אחרי אריה. ויאמר אוי מי יחיה: אם אעלה יטרפני הארי. אם ארד פה נחש קברי. ומאין יבא עזורי: בין ארי ונחש לי מהנים. גם כי לי נקיון שינים: מחוסר לחם וכל מאכל. ולמצא מים לא אוכל: אך זאת היא נחמתי.

כי יתד נאמן מצאתי: ומטות עז לסמוך רגלי. עד יסוד הארי מעלי: ואתיצב עליהם כנבור. ולא ארד אל ירכתי בור: ובדברו כזה על לבו. עכבר יוצא אצל נבו: ויבט אליו ויבן. כי אין שער בו רק לזבן: ומצר שני כנגד החור. יוצא עכבר כולו שחור: וביתדות שלהו שיניהם. אשר עמדו רגליו עליהם: ומעט מעט בתם אוכלים. וכל יום מצבו מכלים: וכראות האיש כי התרועעו. ידע כי היתדות ינועו: שלשה המה קורותיו. ויתאונן על סבותיו: אוי מן הארי אוי מנחש. אשר בפניו רגלי תחש: אוי לי משני העכברים. אשר מקום מצבי עוקרים: אוי מצמא אוי מרעב. וכי אהיה מחר ללעב: ותשח נפשי בכור ובמני. כפשע בין המות ובניני: ולא אשוב לראות רעי. בחשך רפדתי יצועי: ואת בור חשך אעמוד כגבולך. אם ארעב לא אומר לך: המן הסלע אוציא לי. לחם וימן מאכלי: וכדברו פעמים ככה. ותלונתו לא שככה: כאשר הוא כבתוך כף קלע. ויניקהו דבש מסלע: הצור אשר הכל יכול. ויאמר פתח פיך ואכול: ולא יחסר כל ימידך. דבש מצאת אכול דייך: ויתעדן ברוב דשנו. דבש וחלב תחת לשונו: ויפשוט חרדות אשר לבש. ויאמר מה מתוק מדבש: שכח מה למעלה מה למטה. וכי הוא יושב בעלמה: ומה לפניו ומה לאחור. העכבר לבן ושחור: אשר ממצבו יהדפוהו. ומתבל ינידוהו: לא זכר ארי ממעל לו. ולא נחש מתחת רגלו: בדבש אשר יאכל יתענג. כמו בחיטי מינית ופנני: מצפיהת דבש לעט. וישמן שמה ויבעט: ובהיותו שמן ודשן. עכברים אשר שלהו שן: בכל יום במקום מצבו. יעבירו ממנו טובו: פתע פתאום שכרו. ומסקבת בור עקרו: ונתקו סקיר בור היתדות. במראה ולא בחידות: ונגדעה כל יתד ונפלה. והאיש אשר עליה עלה: בא בירכתי בור בפה נחש. אשר לא ישמע לקול לחש: לא יראה עוד ביתו ועמו. ולא יכירנו עוד מקומו:

והמשל לקחת מוסר. דל ורש ושר ופספר: הארי אשר הולך לקרב. הוא המות אשר לאיש אורב: לא יחמוך אליו עורף. ולא ישכב עד יאכל שרף: והבור הוא עולם אשר נצב בקרבו. עד בור ינוס אל ישמחו בו: כל גר בו בעיניו תושב. והוא כמו יתד נחשב: הנחש אשר בתחתיו. מה שאול הפתוחה לעומתו: האומרת תמיד הב הב. עתה תמאס אשר תאהב: העכבר אשר לבן כולו. הוא יום המאור למולו: והשחור הוא הלילה. שניהם חברו לעשות כלה: באדם עד תומו. כי הולך האדם לבית עולמו: חולכים סביביו חוזרים וסובבים. כי ימנו הם ערבים: לכלות מקום מצבו לחודפו. והוא לא יבין אל סופו: והדבש אשר כל זה ישביחו. הנאת העולם העולח על רוחו: ומשעשועו חבליו. אשר פרשו פחים לרגליו: צמח גילו אידו נכש. ומעמו כצפיחת דבש: ויתאו אל מטעמותיו.

משלי שועלים

וכרגע שרשי מוימותיו: יבשו וצמרת קצירו ישבר. עם אבותיו שוכבי קבר: ואמר החכם אשר חבר תבונות כלולאות בקרם. הנאת העולם כרבש מסוך בארם: ואני אתן לצורי שבח ותהלה. על המחיה ועל הכלכלה: ואשר לא עשה כמני יום מהומה ומבוכה. והכלכלה אכן בתוכה: באשר מלאו חלב עטיניהם. וירגנו באחליהם: ולא שמעו כמרעם. להלל צורם ורועם: ואשא משלי ואומר:

ארי מות	שאול נחש	אשר לא י	שמע לחש
והיום עד	כבר לבן	ושחור ל	ילה רחש
לבכי כי	ערבים הם	לבלות חי	אשר נחש
ימי חייו	ועולם בור	ופריו רק	פרי כחש
יחד בור נ	שבר ומת	ורגזו א	ראה חחש:

משל זאב ושועל ייונה

LXIX

נד"ר נחש

חנפים ולאשי חועה. חנחחס חמיר לרעה:

זאב [ושועל] ויונה. באו בברית ואמונה: לטרופ טרף למאכלם. ולחלק בשוה את שללם: ויבאו כמו אורב. כאשר נמו צללי ערב: וילכו יחד ולא מצאו. רק עמלף אשר הוציאו: מחורי עפר וכפים. וישובו רעבים ועיפים: ויאמר השועל איך יחולק שללינו. הישחט ומצא לנו: הלכנו בערבה בחר ובשפלה. ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה: על כן יאות לתת לה חלקה. ולא תהיה בינינו מעושקה: ולא נשים עליה עלילות. לבו ונפילה גורלות: מי יגיד ראשון זקנתו. ואשר יהיה זך מעמיתו: שמוע נשמע בקולו. והעמלף יותן לו: והשנים אשר לא כמהו בימים באים. והיה מן השלל חמאים: ויענו השנים עצתך טובה ונכונה. ויפילו גורלות ויפול הנורל על יונה: ותאמר היונה אם עמכם ינעתי ולא מצאתי מנוח. אני היונה אשר יצאתי מתיבת נח: ובין עצומים אחלק שלל ואשסף. כנפי יונה נחפה בכסף: ויאמר השועל זקנתי ואיך אני מספר שנותי. אך כך מקובלני מאבותי: אשר היו מימים קדמונים. סימן לדעת את השנים: אשר עברו עלי מיום הולדי. כל שער לבן אשר בי עדי: לכל שער שנה ואשר האמת יבקר. למספר שני אין חקר: ויען הזאב ויאמר בחרי. שועל ויונה שמעו דברי: זקן מסני אין אתי. ואני זקנתי ושבתתי: אך סימן שנותי לא בליבון. אספרם מחול ירכיון: ואני ינעתי לדעת זה ומצאתי. כאשר משתי שנים יצאתי: באתי אל השלישית. אך לא אדע אחרית וראשית:

ומי יורה אותי ויאלף. לעזוב לקמן ממני העטלף: זיקח אותו לעיניהם.
ומאומה לא השיב להם:

והמשל בחנפים אנשי תועה. זדים ועושי רשעה: המקרבים עמים בניהם. ומרחיקים מכליותיהם: כי יהיה לאיש דבר אצלם יענו להם. רבות כרך ונבלם: כאשר עשה הזאב ליונה ושועל. אשר המתיק להם סוד ובאחרית מעל: לקחת שלא כרצונם חלקם. תחת רשעים ספקם: וזורעי האחת יקצורו. אל מול פני המנורה יאירו: כי חובה לחיוב וזכות להם. בפני נכתב ובפני נחתם:

LXX

משל ליש ובהמות

טוב צונחק שפטים לפחות. למען יסוד גמלי איבך מההוס:

ליש גבור בבהמה. וסביביו שיניו אימה: הביא בצאן אלמון ושכול.
ולא ישוב מפני כל: צפון וימין ילחם. אכזרי הוא לא ירחם: וגם כי נסו מפניו. הבהילם בחרדת שאונו: ובעלי הצים ישטבוהו. ויורו לו וימררוהו: פעם בבטנו פעם בנבו. ידו בכל ויד כל בו: על הולכי ארבע לא חמל: רק על הצבי והגמל: ויקללוהו כל הבהמות. קללות גמרצות במהומות: כאשר מפניו הובאו. ובנקרת הצור באו: וצבי וגמל חבירו. לא רחקו מארץ מנוריו: והנרדפים מקללים ובוכים. אך צבי וגמל חבירו מברכים: ויקראו לבהמות והיות. רועי יער וארין ציות: לבעבור כי תקללו אותו. יעיר עליכם כל המתו: ואם תהפכו הקללה לברכה. הנה מעלה עליכם ארוכה: עשו כמונו ויבחן. אשר תמצאו בעיניו הן: וראו ועשו כמונו. כי לא שלח יד בשלובינו: וישמעו אל העצה. וסמך ידו ונרצה:

והמשל להסיר גמלי איבה מתחת. לשונאו וכמתק סוד לפתות: כי מאד יסכל אשר ישאף. להעיר אף כנגד אף: מחשב לרצוח רצוח. נוצח ברע נצוח: ואם שונאיך יבאיש לקלל. כבודך תמיד יתחלל: ראה דרכי הצור המימים כל מעבדיו. כי לא תמו ולא כלו חסדיו: קלל נחש עפר לחמו. בכל אשר ילך עפר עמו: אם יעלה או ירד. ממוזנתיו לא נד"ג אידי חרד: קלל אשה בנעוריה. הכל רעים אחריה: קלל אדמה אשר כוננה. והכל נזונין ממנה: קלל עבד כי העיו פניו. אוכל ושותה כמו אדוניו: שמע מוסר תבונה. תלך בטח וגם תחנה: ואמר החכם אם יעלה לשמים שיאך. ושונאך כפוף לך מוכחש רע יחטיאך: ואשא משלי ואומר:

מה תד	זעום לשון	בכל	ולא זעם
הצור	ומפיק	כל הד	יצור נפעם
אחון	בלא חרב	לא הד	שכיל בלעם
להרוג	בפיו בעת	הלך	לקלל עם: